

Aanbevelingen bij de landelijke analyse Monitor BoekStart | meting 2021

De [Monitor BoekStart](#), die vanuit de Bibliotheek wordt afgenomen in de kinderopvang, meet het voorleesklimaat in peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Op basis van de landelijke analyse van de Monitor BoekStart zijn door het landelijke kernteam 0-12 (BoekStart) aanbevelingen geformuleerd met betrekking tot de Bibliotheek en met betrekking tot de kinderopvang.

De deelname aan de Monitor BoekStart in de kinderopvang is weer toegenomen, zo blijkt uit de landelijke analyse. Aan de meting over 2021 hebben 972 locaties meegedaan. Dat is goed nieuws, want met de uitkomsten kunnen we er samen voor zorgen dat de kwaliteit van de aanpak in de kinderopvang verbetert.

Bij de pedagogisch medewerkers is tussen 2020 en 2021 weinig groei te zien in activiteiten met betrekking tot de leesbevordering. Alleen werken met digitale prentenboeken en ondersteunen van laagtaalvaardige ouders (beide speerpunten in landelijk beleid) wordt in 2021 vaker gedaan dan in 2020. Toch valt op deze punten ook nog winst te behalen, bij de aanbevelingen hieronder gaan we hier nader op in.

Aanbevelingen met betrekking tot de Bibliotheek:

1. Zet in op laagtaalvaardige ouders

Het percentage pedagogisch medewerkers dat zegt laagtaalvaardige ouders soms of vaak te ondersteunen bij het voorlezen thuis is in 2021 hoger (43%) dan in 2020 (33%). Dit is een goede ontwikkeling, maar tegelijkertijd geven in 2021 pedagogisch medewerkers minder vaak aan dat ze weten hoe ze laagtaalvaardige ouders kunnen ondersteunen bij het voorlezen thuis (42% tegen 58% in 2020). In de helft van de instellingen (51%) zijn geen afspraken gemaakt met betrekking tot de omgang met laagtaalvaardige ouders. Ga met de kinderopvang in gesprek over de aanpak aangaande het benaderen van laagtaalvaardige ouders en maak hierover concrete afspraken. Zet samen in op het enthousiasmeren en werven van ouders voor de programma's en activiteiten die inzetten op het stimuleren van de (taal)vaardigheden van ouders en kinderen. Bespreek hoe je samen laagtaalvaardige ouders kan ondersteunen bij het voorlezen en verrijken van de taalomgeving thuis. Maak afspraken over de wijze van gespreksvoering met ouders, het ophalen van hun (latente) behoeften en de warme doorverwijzing naar passend aanbod. Maak gebruik van de beschikbare tools zoals de [methodiek KLASSE](#), de [informatie over Gezinsaanpak op BNetwerk](#) en de module [Ontvangst laagtaalvaardige ouders](#) (BoekStart Handleiding Training deel 4). [Hier](#) vind je nog meer documenten die je op weg kunnen helpen.

2. Maak gebruik van digitale prentenboeken

Er wordt niet vaak gewerkt met digitale prentenboeken. Meer dan de helft van de pedagogisch medewerkers werkt er nooit mee (54%). Wel werkten in 2021 pedagogisch medewerkers vaker minimaal een keer per week met digitale prentenboeken (15%) dan in 2020 (13%). Maar tijdens het gebruik stellen zij dan weer minder vaak vragen over de digitale

prentenboeken (22% vaak of altijd t.o.v. 28% in 2020). Volg via de Bibliotheekcampus de training [Werken met digitale prentenboeken in de kinderopvang](#). Tijdens de train-de-trainer leer je hoe je een goede training aan pedagogisch medewerkers kan geven over werken met digitale prentenboeken op de groep. Bovendien leer je hoe de Bibliotheek de kinderopvangorganisatie kan ondersteunen om het werken met digitale prentenboeken te implementeren in het beleid van de organisatie. Maak verder als Bibliotheek gebruik van de [Intensieve stimuleringsregeling Werken met digitale prentenboeken op de groep](#).

3. Investeer in opleiding en expertise

Voorlezen is, zowel bij dagopvang- als peuteropvanglocaties, vaker een vast programmaonderdeel op de groep als er een voorleescoördinator aanwezig is of als ten minste de helft van de pedagogisch medewerkers is getraind in interactief voorlezen. Investeer daarom in opleiding en expertise van pedagogisch medewerkers om het voorleesbeleid en de kwaliteit van het voorlezen te verbeteren.

Uit de Monitor blijkt dat alle bibliotheken in 2021 trainingen aanbieden voor voorleescoördinatoren (100%). Ook het percentage bibliotheken dat bijscholing, workshops of trainingen voor voorleescoördinatoren organiseert (92%) is significant gestegen (was 78%). De Monitor laat echter ook zien dat het aantal locaties waar minder dan de helft of geen enkele medewerker getraind is in het interactief voorlezen in 2021 ongeveer hetzelfde is gebleven (49%). Daarbij zien we dat het aantal locaties waar alle pedagogisch medewerkers getraind zijn in interactief voorlezen gedaald is: 24 % van alle peuteropvanglocaties (was 32%) en 9% van de dagopvanglocaties (was 12%). Deze daling is mogelijk een gevolg van corona, waardoor trainingen niet door konden gaan, maar niettemin is er meer nodig dan alleen aanbieden en informeren. Zet daarom in op een actief en minder vrijblijvend scholingsbeleid. Zorg ervoor dat pedagogisch medewerkers getraind worden en zich kunnen verdiepen in interactief voorlezen en taalstimulering. Maak concrete afspraken hierover met de kinderopvang en leg deze expliciet vast in het voorleesplan. Een training van één ochtend kan al een wereld van verschil maken.

In vergelijking met 2019 zijn er in 2020 en 2021 beduidend minder locaties met een voorleescoördinator, maar zijn er tussen 2020 en 2021 geen aanzienlijke verschillen gevonden. We zien ook dat in 2020 en 2021 het percentage 'er wordt binnenkort opgeleid' groter is dan in voorgaande jaren. Dit is waarschijnlijk een gevolg van corona, waardoor trainingen voor voorleescoördinatoren geen doorgang konden vinden.

In 2021 beschikt 63% van de locaties over een voorleesplan. Dit is minder dan in 2020 (69%) en hangt mogelijk samen met het feit dat er minder voorleescoördinatoren zijn opgeleid: een voorleesplan wordt gemaakt door de voorleescoördinator.

Voor een professionele kwaliteit is het van groot belang dat alle partners de juiste expertise ontwikkelen. Zet daarom in op een inhaalslag van [de diverse trainingen](#). Maak gebruik van de [BoekStartPro Toolkit Expertise](#) met trainingsmaterialen.

4. Doe je voordeel met de uitkomsten van de monitoranalyse

Ga in gesprek met de kinderopvang over de uitkomsten van de monitoranalyse. Gebruik de resultaten om speerpunten en concrete doelen te formuleren voor het komende jaar en leg deze vast in het voorleesplan. De uitkomsten van de landelijke analyse en ook die van de Bibliotheek zelf lenen zich daarnaast ook goed om met het bibliotheekmanagement te bespreken en beleidsmatige zaken aan de orde te stellen. Maak hierbij gebruik van de [informatie, tips en tools op BoekStartPro](#).

Wanneer je als Bibliotheek en kinderopvang samenwerkt, is het van belang om samen bewust te bepalen aan welke doelen je gaat werken en daarna wil je weten of je op de goede weg bent. De Monitor is onmisbaar om die doelen te formuleren en om vast te stellen in hoeverre ze worden bereikt. Gebruik de [Leescirkelrapportage BoekStart](#) (gebaseerd op de leescirkel van Aidan Chambers) als kapstok om concrete en realistische doelen op te stellen. Met BoekStart in de kinderopvang bouw je samen aan een sterke voorleescultuur. Daarvoor moeten in ieder geval de volgende drie punten op orde zijn: *Selecteren*, *Lezen* en *Reageren*. Formuleer bij elk onderdeel van de Leescirkel één SMART-doel voor het komende jaar. Bekijk ook het webinar en de PPT 'Masterclass analyse monitorgegevens BoekStart in de kinderopvang' (zie [BoekStartPro Toolkit Monitor](#)), waarin Kees Broekhof van Sardes waardevolle tips deelt.

Aanbevelingen met betrekking tot de kinderopvang

1. Zet in op laagtaalvaardige ouders

Het percentage pedagogisch medewerkers dat zegt laagtaalvaardige ouders soms of vaak te ondersteunen bij het voorlezen thuis is in 2021 hoger (43%) dan in 2020 (33%). Dit is een goede ontwikkeling, maar tegelijkertijd geven in 2021 pedagogisch medewerkers minder vaak aan dat ze weten hoe ze laagtaalvaardige ouders kunnen ondersteunen bij het voorlezen thuis (42% tegen 58% in 2020). In de helft van de instellingen (51%) zijn geen afspraken gemaakt met betrekking tot de omgang met laagtaalvaardige ouders. Ga met de Bibliotheek in gesprek over de aanpak aangaande het benaderen van laagtaalvaardige ouders en maak hierover concrete afspraken. Zet samen in op het enthousiasmeren en werven van ouders voor de programma's en activiteiten die inzetten op het stimuleren van de (taal)vaardigheden van ouders en kinderen. Bespreek hoe je samen laagtaalvaardige ouders kan ondersteunen bij het voorlezen en verrijken van de taalomgeving thuis. Maak afspraken over de wijze van gespreksvoering met ouders, het ophalen van hun (latente) behoeften en de warme doorverwijzing naar passend aanbod. Maak gebruik van de beschikbare tools zoals de [methodiek KLASSE](#). Op [boekstartpro.nl](#) en vind je nog meer documenten die je op weg kunnen helpen.

2. Maak gebruik van digitale prentenboeken

Er wordt niet vaak gewerkt met digitale prentenboeken. Meer dan de helft van de pedagogisch medewerkers werkt er nooit mee (54%). Wel werkten in 2021 pedagogisch

medewerkers vaker minimaal een keer per week met digitale prentenboeken (15%) dan in 2020 (13%). Maar tijdens het gebruik stellen zij dan weer minder vaak vragen over de digitale prentenboeken (22% vaak of altijd t.o.v. 28% in 2020). Informeer bij de Bibliotheek naar de training *Werken met digitale prentenboeken op de groep*. Pedagogisch medewerkers leren over de praktische toepasbaarheid van het werken met digitale prentenboeken en hoe het werken met digitale prentenboeken te implementeren in het beleid van je kinderopvangorganisatie. Investeer ook in kwaliteit. Het is belangrijk om als kinderopvang de waarde van het investeren in te zien, bijvoorbeeld in een abonnement op de digitale prentenboeken van Bereslim. Kwaliteit en dienstverlening hebben een prijs. Een goede (digitale) collectie is belangrijk: vraag de Bibliotheek om advies, die denkt graag mee. Denk er ook aan om kosten voor aanschaf of vernieuwen van de collectie boekjes en een jaarlijks abonnement op Bereslim in de begroting op te nemen. Bereslim heeft een gereduceerde abonnementsprijs speciaal voor de kinderopvang: [Kinderopvangpakket basis](#).

3. Investeer in opleiding en expertise

Investeer in kwaliteit en zet in op een actief en gedegen scholingsbeleid. Zet daarbij in op een inhaalslag en zorg ervoor dat pedagogisch medewerkers getraind worden en zich kunnen verdiepen in interactief voorlezen en taalstimulering. Informeer naar deskundigheidbevordering bij de Bibliotheek.

Leid voor elke locatie een voorleescoördinator op en zorg ervoor dat er een voorleesplan wordt gemaakt. Maak concrete afspraken hierover met de Bibliotheek en leg ook deze expliciet vast in het voorleesplan.

4. Doe je voordeel met de resultaten van de monitoranalyse

Wanneer je als kinderopvang en Bibliotheek samenwerkt, is het van belang om samen bewust te kiezen aan welke doelen je gaat werken en daarna wil je weten of je op de goede weg bent. De Monitor is onmisbaar om die doelen te formuleren en om vast te stellen in hoeverre ze worden bereikt. De uitkomsten van de Monitor brengen de voorleesomgeving en het gedrag van de pedagogisch medewerker rondom leesbevordering in beeld. Daarnaast levert de Monitor informatie over beleid en organisatie in de kinderopvangorganisatie rond leesbevordering. Maak tijd voor afstemming met de Bibliotheek over de uitkomsten van de monitoranalyse. Gebruik de resultaten om samen speerpunten en concrete en realistische doelen te formuleren voor het komende jaar en leg deze vast in het voorleesplan. In [dit filmpje](#) vertellen Bibliotheek en kinderopvang over hun samenwerking en de meerwaarde van de Monitor.